

Egyetemes történelem I. feladat

Az alábbiakban a középkori várúrnők társadalmi és jogi helyzetével kapcsolatban olvashat két forrásrészletet. Az első egy népszerűsítő blog szerzőjétől, a második egy történész tollából származik.

- 1) Világítsa meg, hogy a két szerző miként vélekedik a várúrnők társadalmi és jogi helyzetéről.
- 2) Kinek az álláspontja, véleménye a hitelesebb? Miért?
- 3) Feloldható-e a két forrás tartalma közötti ellentét? Saját ismeretei alapján hogyan tudná árnyalni a középkori várúrnők társadalmi és jogi helyzetéről alkotott képet?

1. forrás

A házasságkötés pillanatától kezdve **a nő új ura a férje lett, és mindenben engedelmeskednie kellett neki.** A korabeli jogtudósok részletesen taglalták azokat az eszközöket is, amelyekkel a férj engedelmességre bírhatta a feleségét. Egy 14. századi flandriai törvénykönyv szerint **a férj verheti a feleségét, "melegítheti lábát az asszony vérében".** Ha ezek után a feleség felépül, a férj nem hágta át a törvényt.

A házasság alatt a férj kezelte a közös vagyont, a feleségnek nem volt joga eladni, elzálogosítani, elcserélni a saját tulajdonát sem. Férjezett asszony nem köthetett szerződést, nem vehetett fel kölcsönt, nem indíthatott pert férje beleegyezése nélkül.

(részlet Mokaszin13 Nőnek lenni a középkorban című blogbejegyzéséből:

https://torimaskepp.blog.hu/2017/11/08/nonek_lenni_a_kozepkorban)

2. forrás

Milyen volt a középkori nemesasszony helyzete a házasságban? A francia történészek egyöntetű véleménye szerint szabadabb volt, mint az újkorban (amikor örökös kiskorúságra ítéltetett, s apja, majd férje gyámsága alatt állt), szélesebb jogképességgel és nagyobb cselekvőképességgel rendelkezett, mint a 16. századtól a 20. századig bármikor.

(Katus László: Várúrnők és apácák. Nemesasszonyok a középkorban, Rubicon 2001/6.

<http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/varurnok-es-apacak-nemesasszonyok-a-kozepkorban>)

Értékelési szempontok:

Feladatértés – 2 pont, Tér és idő – 3 pont, Szakszavak, logikus felépítés – 5 pont, Forráshasználat (elemző értékelés) – 5 pont, Önálló ismeretek elemző beépítése – 10 pont

Összesen – 25 pont

Magyar történelem II. feladat

Az alábbiakban Hunyadi Mátyásról, illetve uralkodásának értékeléséről olvashat két, egymásnak meglehetősen ellentmondó véleményt. A megadott források, valamint saját ismeretei alapján foglaljon állást az alábbi kérdésben:

- 1) Milyen mértékben felel meg a történelmi valóságnak az 1. forrásban olvasható Mátyás-kép?
- 2) Fogalmazza meg a forrás állításait és az értékeléshez térjen ki Mátyás személyiségére, adó- birtok- és kinevezési politikájára, valamint külpolitikai lépéseinek mozgatórugóira

1. forrás

A Mátyás király- emlékv nyitórendezvényét a szegedi dómban tartották meg. Az eseményen több felszólaló is méltatta Mátyás király emberi, uralkodói nagyságát, nemzeti összetartó erejét, példaként állítva napjaink generációinak is.

A 2018. január 12-i rendezvényen jelen volt Lomnici Zoltán (jogász, a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke 2002 és 2009 között), a Mátyás király-emlékv tanácsadó testületének tagja is. Mint megjegyezte, Hunyadi Mátyás emléke él a leginkább a Kárpát-medencei népek emlékezetében. „Az igazságosságnak, az önkénnyel szembeni fellépésnek, a belső rend megszilárdításának példáját láthatjuk a cselekedeteiben” – hangsúlyozta. (...) Mint kifejtette: erős hadserege által védelmezte az ország szabadságát, függetlenségét, ezáltal építve ki Európa egyik legjelentősebb középhatalmát. Ekkor volt Magyarország a legerősebb.” (<https://felvidek.ma/2018/01/matyas-kiraly-szemelye-napjainkban-is-peldaertekkel-bir/>)

2. forrás

Pálosfalvi Tamás, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa. Fő kutatási területei: a Hunyadi-kor politika-, intézmény- és társadalomtörténete. A Mátyással kapcsolatos mesék többsége igen régi eredetű lehet, több már a 16. század óta adatolt. Fontos azonban tudni, hogy az anekdoták nagy része nem személyhez kötött, hanem sztereotip jellegű. Magától Bonfiniától, Mátyás történetírójától tudjuk, hogy az álruhában a nép közé vegyülő király alakját Mátyás korában még Nagy Lajoshoz kötötték. Bonfini előadásának hitelét erősíti, hogy Lajos kortársáról, III. Edward angol királyról (1327–1377) a 15. században ugyancsak az terjedt el, hogy álruhában járta az országot, kikémlendő az emberek véleményét. Régi és széles körben ismert toposzról van tehát szó, ezért óvakodnunk kell attól, hogy készpénznek vegyük. Már csak azért is, mert más, mégpedig kortársi vélemények nem feltétlenül támasztják alá a népmesék Mátyás-képét: gondoljunk csak az ún. Dubnici Krónika szövegére, amely Mátyás adópolitikája kapcsán éppenséggel özvegyek és árvák átkairól beszél. A krónika tudósítását, persze enyhébb formában, Bonfini is alátámasztja, arról írván, hogy a nép szüntelenül panaszkodott az adók nyomasztó terhe miatt. (Pálosfalvi Tamás: Igazságos volt-e Mátyás király, Korunk [2012/3] 21–22.)

Értékelési szempontok:

Feladatértés – 2 pont, Tér és idő – 3 pont, Szakszavak, logikus felépítés – 5 pont, Forráshasználat (elemző értékelés) – 5 pont, Önálló ismeretek elemző beépítése – 10 pont

Összesen – 25 pont